

▶ 8 Febrero, 2016

Anàlisi

Antonio Andrés-Pueyo

DIRECTOR DEL MÀSTER DE PSICOLOGIA FORENSE I CRIMINAL
 DE LA UNIVERSITAT DE BARCELONA I L3

Prevenir la violència sexual sobre els menors

Exigir als que treballen amb menors el certificat que no tenen antecedents penals és una manera de protegir els nens

Està molt estesa la creença que les lleis i la realitat social van per camins absolutament diferents, que no responen als interessos reals de les persones o que no podran resoldre els problemes als quals s'enfronten. Aquestes opinions s'han sentit recentment arran de l'aplicació de la llei orgànica de protecció jurídica del menor que requereix, a totes aquelles persones que treballen amb menors, la prova oficial que no tenen antecedents penals per delictes sexuals. En poques paraules: es vol evitar que aquells pederastes condemnats penalment puguin treballar on s'atén, assisteix o cuida nens i adolescents.

Es tracta de prevenir la violència sexual exercida contra els menors. Ara quan aquest debat públic està més apagat, tot i que segueix sent intens entre els professionals afectats, apareix el cas de l'escola Maristes de Sants-les Corts. L'esmentada llei orgànica té la protecció dels nens i els adolescents com a principal objectiu. Entre els seus fins concrets hi figura expressament la prevenció de

la violència sexual exercida sobre els menors. Es vol prevenir els nens i adolescents de patir agressions i abusos sexuals i també de l'explotació sexual. Aquests gravíssims fets són formes de violència sexual de les quals, malauradament, els menors i els discapacitats són les víctimes més freqüents. La prevalença d'aquests actes violents és elevada i al nostre país arriba a un 17%.

Qualificats com a delictes greus, els actes de violència sexual contra menors són realment odiosos i els seus autors són molt rebutjats socialment. També és sabut que, entre

els delictes violents, els abusos sexuals infantils destaquen per la seva nocivitat i pel seu efecte destructiu tant en la salut com en el desenvolupament i el benestar de les víctimes, ja que generalment solen causar seqüeles psicològiques greus i de llarga durada.

La majoria dels abusos sexuals a menors, molts dels quals s'esdevenen en l'entorn familiar, passen desapercebuts per a la societat i els seus autors no solen ser identificats, detinguts i condemnats. Els criminòlegs han demostrat que és un tipus de delicte molt ocult i per aquesta raó els antecedents penals, tot i ser molt importants per a la prevenció, són insuficients per anticipar nous abusos. La raó és que molts abusadors sexuals de nens mai han estat identificats, ni denunciats i tampoc condemnats per haver-los comès i, per tant, no constaran al Registre Central de Delinqüents Sexuals. Els abusos sexuals acabats de denunciar al col·legi Maristes són un exemple més del desconeixement i secretisme amb què habitualment es tracten aquests fets.

JOSEP GARCIA

La millor solució –i urgent– per al problema de la violència sexual contra els menors exercida per mestres, educadors, sanitaris, voluntaris, etcètera és sens dubte la prevenció: detectar eficaçment aquelles persones amb problemes de pederàstia i evitar que abusin dels menors. La sola certificació que no estan inscrits al Registre Central de Delinqüents Sexuals no és suficient perquè, en primer lloc no es coneixen ni condemnen la majoria de pederastes que actuen en entorns on hi ha menors i, en segon lloc, perquè les tècniques professionals d'identificació per detectar la pederàstia són encara molt imprecises a causa de la seva baixa especificitat.

Valoració de risc

Per mirar d'identificar les preferències pederastes de qui està en contacte o treballa amb menors –també d'aquells que volen adoptar o acollir nens– es fan servir dues tècniques principals: les pròpies de la selecció de personal i les tècniques clíniques habituals en la pràctica professional

Les tècniques d'identificació dels pederastes no són suficients i solen provocar molts falsos negatius

de psicòlegs i psiquiatres destinades a valorar la presència d'alteracions mentals, perquè no s'ha d'oblidar en cap moment que la pederàstia és un trastorn mental.

No són suficients i desgraciadament quan s'utilitzen solen provocar molts falsos negatius. Però recentment s'han produït avanços significatius per a aquesta tasca en el camp de la psicologia forense i la criminologia. S'han posat a punt pro-

cediments que identifiquen i, sobretot, valoren el risc que determinades persones puguin portar a terme actes de violència sexual i permeten estimar el nivell d'aquest risc amb més precisió. Aquestes tècniques de valoració del risc ja són d'ús generalitzat en països com per exemple Austràlia o el Canadà, també a Holanda i el Regne Unit. Són tècniques noves que s'enfronten amb la dificultat d'aquesta detecció i que són imprescindibles tant per al control d'accés als llocs de treball amb menors, com per a la vigilància, més o menys permanent, dels professionals que treballen en aquest àmbit. Així ho han entès en llocs com, per exemple, la Reial Acadèmia de Dansa de Londres, on els futurs entrenadors i professors dels menors que hi estudien són convenientment avaluats per experts, abans d'accedir al seu lloc de treball i també al llarg de tota la seva trajectòria professional. Casos com el de l'agressor sexual de la localitat de Castellldans o el de l'escola Maristes reclamen solucions urgents per prevenir aquest tipus de delictes. ▬